

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio Decalogi Duabus distincta partibus

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitæte, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Molities, num. 1. paragraph. 1.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

sum, non est extendendum ultra verba. Vnde vides, in hoc casu tum amicum hunc, tum adolescentem illum, pro quo rapta est mulier, valide posse matrimonium inire cum eadem muliere, etiam non separata. Quando vero per alium quis scienter rapit, verus raptor est, incurritque omnes decreti pœnas: ille tamen, qui ex raptoris jussu exequitur actionem rapiendi, tanquam fautor incurrit excommunicationem, & cæteras pœnas, cum interim valide possit inire matrimonium cum eadem muliere, quia invaliditas matrimonij solum infertur contra rapientem pro se, non contra rapientem pro altero, ut dictum est.

t Sanc. lib. 7. disp. 13. num. 2.

Copula cum dormiente an sit raptus?

17. Denique decernenda ea est quaestio, an copula cum femina dormiente, vel sensibus destituta, sit propriè raptus? Respondeo: si cum femina, quæ ante somnum consensit, non esse raptum, certum est, quia non est cum injuria, nec cum violentia contra parentes. At si cum femina, quæ non consensit, ajo primò, præter fornicationis, vel alterius speciei malitiam, adesse peccatum contra justitiam. Ajo secundò, non esse & propriè raptum, & consequenter nec raptus pœnis subiectum. Ratio prioris dicti est, quia tametsi ea copula non sit cum vi, tamen est cum fraude, atque adeo cum malitia contra justitiam, ut §. 1. n. 2. innui, unde speciatim in confessione aperienda, ut modo num. 7. dictum

est. Ratio posterioris dicti est, quia, ut alia taceam, ad raptum propriè dictum, requiritur abductio de loco ad locum, ut ibidem notavimus.

u Pelliz. in man. Reg. 10. 1. tr. 4. c. 3. sec. 4. num. 70. x inclinatur, sed non vult decernere Diana p. 9. tr. 8. res. 2.

CAPUT SEPTIMUM.

De peccato contra naturam.

1. IN Methodo sic habes. a Quatuor sunt species, & quidem distinctè aperiendæ, b quia habent turpitudinem, si non physicè diversam, quia omnes prodigunt semen sine spe generationis, certè ex recta hominum æstimatione, diversam moraliter; Mollities, sodomia perfecta, sodomia imperfecta, bestialitas, ad quam reducitur congressus cum dæmone. De singulis aliquid breviter delibabimus.

a in Meth. conf. lib. 2. c. 7. §. 10. b Fill. tr. 30. c. 8. n. 142.

§. I.

Mollities.

1. Est pollutio voluntaria, sine conjunctione corporum, seu, ut definit S. Thomas, c est peccatum contra naturam, per quod voluntaria pollutio procuratur, extra concubitum, causa explendæ delectationis veneræ.

c S. Tb. 2. 2. q. 52. art. 11. ibiq. Cajet.

Si quis tamen, dum se polluit, consentiat, vel cogitet morosè in aliquam

Cc 3

aliam

aliam speciem, v. g. in adulterium, incestum &c. contrahit eandem malitiam, quam cogitat, adeoque confitendam.

d. *Fill. tr. 30. c. 8. no. 154.*

2. Inanimatum instrumentum, quo quis se polluat, non facit mutationem speciei, ut in *Methodo* lib. 2. cap. 1. §. 10. de medijs, quæ affluuntur ad peccandum, universaliter diximus. Dixi (inanimatum) nam si animato, ut si manibus alterius &c. fiat, jam nunc subdo.

3. Si quis se pollueret inter brachia, coxendices, os, &c. feminae, vel viri, cum id regulariter procedat ex affectu personæ, seu concubitus cum illa, est sine dubio specialiter explicandum; quia non est mera pollutio, sed copulatio inchoata. Non tamen credo, necessario esse explicandas peculiares partes corporis (nisi sit affectus aliquis particularis, v. g. ad partes praposteras, ob sodomiam, unde & explicandum) materialiter enim se habent, & illa major delectatio, quæ in una ex partibus quaritur, non transcendit speciem malitiæ, quæ est in alia.

e. *Fill. ib. num. 155. v. supr. c. 8. §. 3. nam. 33.*

4. Petes: quando quis habet inchoatam prædictam copulam, necesse habet exprimere in confessione, se seminaisse extra, vel intra vas? Respondedo, ita, quia extra dispergitur semen, at intra vas naturale feminae, non item. Quid in masculis, dicam mox §. 3. num. 3. & addam §. 4. num. 4. utilissimam praxim pro hac re.

5. Si quis se polluant manibus alterius viri, vel feminae, vel suis alium quis polluat, debet id explicare, pro-

pter cooperationem cum alterius peccato.

Imo si tu tuis manibus polluas uxoratum, vel Sacerdotem, &c. debes id explicare, quia cooperaris ad adulterium, vel sacrilegium, juxta ea, quæ dixi in *Methodo* lib. 1. c. 2. §. 17. de scandalo n. 100.

Quod si te suis manibus alius polluat, parum refert, g. pro tuo peccato contra castitatem, quod ille fuerit vir, vel femina, vel sacerdos: tunc enim (si aliud non additur) se habens illæ manus, ut merum instrumentum: & solum adest cooperatio cum alterius te polluentis peccato, ut dictum est lib. 1. meth. Conf. §. 10. num. 69.

g. ex eod. *Fill. ib.*

Nota illud (quod si te &c.) nam in editionibus præcedentibus erat (at si,) quæ fuit fortasse occasio, cur Diana h. putaverit, me hic sequi sententiam Llamas, sentientis, non opus esse, explicare in confessione, an manus te polluentis sint Sacerdotis, vel Laici, quam latè defendit Caramuel; cum tamen re vera non sequar, ut patebit naviter consideranti loca, ad quæ me refero in hoc nu. 5. & latius ego ostendi in disputatione de hac re, quam Romam misi, ut eam amici eidem Patri Dianæ de Theologia morali profecto benemerentissimo per amice communicarent. Dixi (ad quæ me refero in hoc nu. 5.) Nam, an ex Doctrina Thomæ Sanchez, quam tradidi in *Methodo* li. 2. c. 7. §. 5. n. 33. quamque nuper exscripsi c. 2. §. 1. n. 5. confirmari possit sententia Llamas, neque in *Methodo* censui, neque hic censo disputandum.

la. Dian.

In Dian. p. 9. tr. 9. ref. 65. a Caram. in Reg. S. Ben. n. 987.

De mollitie sacrilega dixi c. 2. §. 1. num. 4.

De mollitie virginis dixi c. 5. §. 1. n. 3.

De mollitie uxorati dixi c. 3. §. 1. n. 3.

De comedente calida, ut polluat in fomno, dixi in Methodo Confessionis lib. 2. c. 6. §. nu. 7.

De incipiente copulam & resiliente, semenque dispergente dixi c. 1. §. 1. num. 12.

Reddetur tibi manifestum, me nequaquam sententiam Llamas docuisse, si disputationem illam hic legeris. Ecce illam.

Vindicatio Authoris.

6. R. P. Diana a & ab illo novissime Illustr. Caramuel b ajunt, me in doctrina, quam trado lib. 2. Meth. Conf. c. 7. §. 10. nu. 66. quam modo exscripsi n. 5. sequi sententiam Hieronymi Llamas, c. iussu sanctæ Inquisitionis, Hispanicæ expunctam, qua docebat, eum, qui pollutus fuit alterius tactu, solum teneri explicare qualitatem suæ personæ, si ignoretur à Confessario, id est, si habet votum simplex, vel solenne virginitatis vel castitatis, non tamen teneri explicare complicitas, qui illum tetigit, qualitatem, nisi ipse etiam causa fuit, ut alter etiam pollueretur.

a Dianap. 9. tr. 8. nu. 65. b Caram. in Theol. fundam. Fundam. 50. §. 7. numero MLXV. c Llamas 3. p. meth. c. 6.

Sed certè huic sententiæ nequaquam adhæreo, imo omnino contrariam semper professus sum, ut mea verba accurate consideranti palam fiet. Inge- nuè interim fateor, me alias solitum

pro viribus claritatem brevitati con- jungere, nunc demum nolentem in il- lud incidisse, dum brevis esse laboro, ob- scurus fio.

7. Porro id, quod ego doceo, patet primo ex verbis dicti nu. 66. hic nu. 5. quibus meam sententiam explico. *At si te (ajo) suis manibus alius polluat, pa- rum refert, pro tuo peccato contra casti- tatem, quod ille vir fuerit, vel femina, vel sacerdos; tunc enim (si aliud non ad- ditur) se habent illæ manus, ut merum instrumentum, & solum adest coopera- tio cum alterius te polluentis peccato, &c.* Nota illud (*si aliud non additur*) clarè enim significo, me solum hic con- siderare peccatum polluti, secundum rationem solius pollutionis, seu sisten- do intra pollutionis limites, quæ con- sistit in sola seminatione extra concu- bitum; ideo enim dico, *parum refert pro tuo peccato contra castitatem*, intel- lige, directè (quid sit istud, directè, explicabitur mox in vers. Patet id ter- tio) & non dico, *pro tuo peccato*, abso- lutè. Quare si te polluat vir, vel fa- mina communis, quia nihil aliud no- væ speciei additur, ut hic supponimus (quo de tu vide mox nu. 19.) non af- fertur, nec comitanter quidem, novum speciem peccatum, sed intra eandem speciem duplex erit numero malitia; altera erit in tua pollutione, altera erit in tua cooperatione cum alterius pec- cato in eadem specie, contra castita- tem, sed in confessione, utraque ex- plicanda, ut docui initio eiusdè nu. 66. ibi: *Siqui se polluant manibus alterius viri vel femina, &c. debent id explica- re, propter cooperationem cum alterius peccato*

peccato. At si te polluat Sacerdos v. g. quia tunc additur persona sacra, atque adeo additur cooperatio tua cum ipso sacrilegio, nova species (& non solum nova numero malitia) additur, extra limites castitatis, sed intra limites Religionis, certè explicanda in confessione: quod expressè dico in fine ejusdem nu. 66. dum in editione Panormitana remitto Lectorem ad superius dicta c. 1. §. 10. hujus libri secundi. Et in editione Romana ad superius item dicta de scandalo, c. 1. §. 17. ut mox clarius patebit. nam ea loca huc transcribam. Quæso te, Lector, qui doceret, furtum (si nihil aliud addatur) satis bene explicari, si rem alienam se contraxisset quispiam fateatur, erraretne in docendo? Non utique. Nam si addas, rem ablatam fuisse sacram, explicandum quidem id erit, at non obligationem ipsius furti, contra virtutem justitiæ, intra limites furti, sed quia additur irreverentia rebus sacris contra virtutem Religionis. Non absimile quid est, si rem rectè perpendas, in casu nostro. Illa igitur particula (at si) posita in hoc n. 66. quæ forte causa fuit totius æquivocationis, non est adversativa, sed ponitur loco (quod si) non esse autem semper adversativam particulam (sed) quæ certè est eadem atque (at) notat Barbosa in varijs, dict. 360. n. 3. ex dec. consl. 386. n. 7. qui cum dixisset (sed) esse adversativum, limitat, quando esset diversa ratio, quia tunc (inquit) non reperit qualitates præcedentes, nec adversatur, retentis eisdem terminis, ut etiam notat Alex. Cened. &c. Hac Barbosa. Atqui in casu nostro est diversa ratio, ut ego no-

tanter signavi illis verbis (nisi aliud additur) & illis (pro tuo peccato contra castitatem) ergo &c.

8. Patet id secundò ex ijs verbis, quibus in fine hujus numeri 66. hic nu. 5. in editione Panormitana remitto Lectorem ad superiora, sic: *Et si- lum adest cooperatio cum alterius te polluentis peccato, ut dictum est c. 1. §. 10. num. 4.* quod debui dicere num. 69. Et hunc Typographi errorem ego noto in correctione erratorum præfixa in dicta editione Panormitana hujus opusculi. Adeamus igitur locum illum, & videamus, quid ibi doceam. Huc reduco, si forte quis medium adhibeat, aliquem inducendo, ut ab ipso adjuvetur ad peccandum, v. g. ad occidendum (poteras tu intelligere, ad fornicandum, ad polluendum, &c.) certè tunc id esse explicandum, tamquam ad rectam inductionem proximi ad peccatum, non est dubium, juxta ea, quæ infra dicuntur §. 17. de scandalo. Hæc ibi. Quæso te, amice lector, si ego ibi dicto §. 10. capitis 1. doceo, esse explicandum medium, à quo adjuvor ad peccandum, & hic n. 66. c. 7. volo doctrinam hujus ejusdem n. 66. intelligi debere, juxta doctrinam dicti §. 10. quomodo affirmare potes, me in ea esse sententia, quod non sit explicandum medium, quo quis utitur, ad suam pollationem?

9. Confirmo, quia eodem illo §. 10. n. 70. & 71. clare sic pronuncio. *Quia si multorum opera usus es, debesne explicare horum numerum, vel conditionem? Respondeo, satis esse, si dicatur in confuso, usus sum opera multorum, v. g. ad occidendum meum inimicum, sine ne-*
ce si-

Aspicite numerandi personas, vel explicandi personarum condiciones. Excipe unum casum in conditione, & alterum in numero. In conditione, quando ratione actionis talis personae inducitur, peccatum, ad quod inducis, differret specie, v. g. usus opera filij ad occidendum patrem, tum inimicum, duo specie peccata commisisti, utraque confitenda, alterum est homicidium, alterum est parricidium, ad quod directe induxisti filium. In numero &c. Certè quemadmodum hic ego exemplum adhibui de homicidio, & parricidio, poteras & tu, lector, applicare pollutioni simplicij & sacrilegio, sic: Usus es opera Sacerdotis ad tuam pollutionem, duo specie peccata commisisti, utraque confitenda, alterum est ipsa pollutio, alterum est sacrilegium, seu (si castigatius loqui volumus) unum peccatum cum duplici specie malitia, ad quod directe usus es opera Sacerdotis &c. Llamas docet, non teneri quempiam explicare complices, qui illum tetigit, qualitatem: ego doceo, debere explicari conditionem personae; non est ergo asserendum, me sentire cum Llamas.

10. Patet id tertio ex eo loco, quem dicto §. 10. n. 69. cito, (& citaveram in editione Romana dicto c. 7. n. 66. hic n. 5.) dum sic loquor. *Id esse explicandum, tamquam directam inductionem proximi ad peccatum, non est dubium, juxta ea, quae infra dicentur §. 7. de scandalo. oportebat autem dicere §. 17. de scandalo: quem etiam Typographi lapsus signate notavi in erratorum correctione huic opusculo Panormi edito praefixa. Iam lege id, quod de scandalo ibi assero, num. 100. Quando*

quis directe intendit peccatum proximi, dicitur scandalum directum, & sine dubio per omnes Doctores id peccatum est specie diversum ab alijs, & debet specialiter in confessione palam fieri, debetque species peccati, ad quod inducitur proximus, explicari. Si quis ergo loquatur, v. g. turpia, ut socius incidat in eas turpitudines, oportet explicare, ad quae turpia inducere tentabat, ad adulteriumne, an ad stuprum, &c. Ratio est, quia tunc, non solum peccatum talis scandali est contra charitatem debitam proximo, sed etiam contra virtutem oppositam. Eadem enim castitatis virtus, quae obligat me directe ad castitatem, in mea persona custodiendam, obligat indirecte, ne ex industria procurem, proximum a castitatis virtute deicere. Haec ibi, Si igitur ego sentio, virtutem Religionis, quae obligat Sacerdotem, ne se polluat, eandem obligare, ne procuret pollutionem in alio, & insuper sentio, debere speciem peccati, ad quod inducitur proximus, explicari, atque ad hanc doctrinam (ne dicas, me illius fuisse oblitum) me remitto, quo modo enuntiabit quispiam, me docere, explicandam nequaquam esse speciem peccati, ad quam inducit pollutus Sacerdotem, dum utitur ad pollutionem ejus sacrilegis manibus, qui per sacrilegium, contra castitatem, seu per aliud vitium specie differens, ut contendit Delugo, d. illam in aliena persona procurat?

d. Delug. de penit. d. 26. sec. 4. n. 56.

11. Patet id quarto, quia ego in margine dicti numeri 66. hic n. 5. de quo est controversia, cito Filliucium, qui citat Cajetanum. Et certè Diana,

D d

cum

cum alios sectatores doctrinæ expunctæ à sacris Hispaniæ Inquisitoribus nominasset, à Filliucio & Cajetano prorsus abstinuit; fortasse, quia vidit, magnam horum auctoritatem concuti difficulter posse, si contra ipsum steterit: sed magis puto, quia rectè advertit, hos tam eximios Doctores, opinionem Llamas non approbare, quamvis prope illam esse, primo aspectu, non multum cogitanti videatur. Cum igitur ego Filliucij doctrinam exscribere in eo numero profitear, eumque notanter citem, & verè nihil diversum dicam ab eo, quod ipse & Cajetanus docent, cur me sententiæ Llamas adherere, lector amice, contendis? Audi Filliucium & Dico tertio, omnes mollietates esse ejusdem speciei: & mox, sive proprio, sive alieno adminiculo extrinseco, nulla est specifica diversitas: omnia enim hæc materialiter se habent, & per accidens, & semper est una ratio solum voluntaria seminationis procurata absque concubitu. Cajetanus 2. 2. q. 134. art. 11. ad secundum. Hæc Filliucius. Cajetanus vero eadem ferè habet verba. nam propterea non sunt hic repetenda. Solum noto, illud, omnes mollietates esse ejusdem speciei, & illud, & semper est una ratio, &c. Ex quibus apparet, solum esse locutionem de ipsissimo peccato mollietatis formaliter. Id quod magis explicavit Cajetanus ibidem, dum immediatè addit: Et hæc intellige, loquendo de tali specie peccati secundum se, qui etiam innuit, cooperationem cum alterius peccato, si quando ea intercedit, mollietati addere graviores culpas; Gravius tamen (inquit) peccatum cum alieno habet adminiculo sit, ratione societatis in peccato alterius. Quare si nos præter ipsam meram mollietatem, aliquid aliud addamus, alia est quæstio, quam hicclare Filliucius explicare neglexit, & Cajetanus solum insinuavit, quia cum Theologis loquebantur, quibus satis superque erat, innuere, disputationem esse de mollietate, sub formalitate mollietatis; non vero sub omnibus formalitatibus, quæ participari ab ea accidunt. At ego magis id explicare volui, dum, ne erroris daretur ansa, adverti, dici, nisi aliud addatur; quasi dicerem, si aliud additur, ut si consideretur alia formalitas cooperationis, mirum non esse, quod superveniat nova peccati species, utique in confessione explicanda; nam propterea signatè addo, Et solum adest cooperatio cum alterius re polluentis peccato, ut dictum est cap. 1. §. 10. ubi, ut jam vidimus, expressè doceo, eam explicationem in confessione esse omnino faciendam.

e Filluc. tr. 46. c. 8. nu. 155.

12. Patet id quinto, quia ego in hoc nu. 66. qui nostræ est cardo quæstionis, non remitto Lectorem ad §. 5. hujus cap. 7. li. 2. Method. Confess. ex cujus doctrina colligi posset sententiæ Llamas, sed ad §. 10. & §. 17. cap. 1. ejusdem libri secundi, in quibus, ut jam vidimus, sententiæ Llamas adversantur. Explico clarius. In dicto §. 5. nu. 32. in editione Romana num. 33. sic rescriptum invenies. Sed jam existitur alia difficultas, an qui habens verum castitatis, est causa inducens alium ad turpiter peccandum, debeat suum tale votum

le votum explicare? v. g. Petrus Sacerdos consilium dar, vel inducit Paulum & Antoniam nullo voto astrictos, ad illicitum congressum, debetne Sacerdos ille, cum eam inductionem fatetur, explicare, se esse Sacerdotem? Respondeo, non debere. Ratio est, quia votum non videtur se extendere, nisi ad obligandum votentem, ne ipse in sua persona delectationes venereas admittat, non vero, ne alios ad easdem inducat; propriam enim suamque castitatem promissit, non alienam. Hæc ibi; porro, ex hac ratione, quam legimus apud Sanchez, f. colligere quis poterat (ut rectè expendit De lugo, g. contra ipsum Sanchez, quasi sibi aliud h. alibi dicenti contrarius fuerit) Sacerdotem polluentem, seu suis manibus adjuvantem ad pollutionem alium, non peccare contra suum votum, unde nec pollutum cooperantem ipsi cooperari ad peccatum contra votum, atque adeo non obligari, ad id explicandum. At ego, ne quis putaret, me hanc consequentiam amplecti, nolui lectorem ad hunc numerum 32. §. 5. remittere, sed remisi ad dictum §. 10. nu. 69. & §. 17. num. 100. ubi expressè approbo illud principium. Eandem virtutem (quæ in casu nostro quid fortasse illis occurrebat in contraest virtus Religionis) obligare fideles, nec in se admittere, nec in alio provocare actus ipsi contrarios, &c. ex quo explicandam esse in confessione conditionem personæ, ut jam vidimus, colligitur.

f. Sanc. l. 5. in dec. nu. 10. g. De lugo de pen. d. 16. sect. 4. nu. 152. h. Sanc. l. 1. 46. n. 3. & 8.

13. Dices: at ex doctrina illa, quæ

ex Sanchez affertur, dicto §. 5. num. 32. fieret, probabilis sententia Llamas, ut videtur deduxisse Caramuel in Theologia Regulari, num. 289. & iterum in Theologia fundamentali, fund. 50. §. 7. num. M L X V. Respondeo, hanc esse questionem, de qua ego, nec tunc censui, neque in præsentia puto disputandum, modo stet, me docuisse, ac docere, in praxi cooperationem illam, ut nimis sæpè dictum est, specialiter esse confitendam: illud tamen, ne quis allatam doctrinam Sanchez, ad sententiam Llamas tuendam, sine nova consideratione adducat, adverto, non statim atque in Doctoribus principium aliquod universale legimus, unde aliqua consequentia deduci possit, licere nobis, illam ad praxim referre; si enim illam non retulerunt Doctores, aliquid fortasse latens inspererunt in casu particulari, unde referenda saltem practice non esset. Ita ergo in casu nostro. Id in simili, quando in pluribus casibus particularibus aliquid admittunt Doctores, non statim esse pro praxi formandam doctrinam universalem pro alijs casibus, quos ipsi non deduxerunt, quia aliter, prudenter monet sapientissimus De Lugo. i.

i. De iust. & iure to. 1. id. 16. sect. 5. n. 106.

14. Ex his vides primò, illa duo principia, Ad eandem virtutem pertinet, non inducere aliud ad actus contrarios; & Vovens castitatem, solum illam vovet in se, non in alio, esse quid minus inter se coherentia, sed quia

D d 2

utraque

potuisse à nobis utraque excipi. At ex consequentijs, quæ ab illis colliguntur, & pertinent ad præsentem casum, alteram, id est, quæ deducitur ex prior principio, recepimus, ut in praxi admittendam; de altera, quæ ex posteriore deduci posset, nec disputare, nec de eadem aliquid, sine magna consideratione, & Doctorum autoritate, decernere volumus; lege nihilominus numer. 21. mox ponendum.

15. Vides secundò, non esse duas propositiones, ut aliquis putavit, alteram affirmativam, alteram negativam, ex adverso positas, eas, quas ego doceo d. n. 66. hic nu. 5. Quasi dicam, dum quis polluit Sacerdotem, debet explicare votum polluti: at, dum quis Sacerdos polluit laicum, hic laicus explicare non debet votum polluentis; non id ego doceo, sed illas duas propositiones, ut diversas & disparatas affero, & quoad explicandam in confessione qualitatem voti, utrasque affirmativas. Et in prima quidem dico, explicari debere sacerdotium, seu votum, quia pollutio, ad quam ille, quicumque sit, cooperatur, est sacrilega quasi intrinsecè, quia est pollutio hominis sacri. At in secunda, dico, laicum propter suam pollutionem satisse explicare, si illam solam fateatur, quantum est ex vi ipsius intrinsecæ pollutionis, quæ sacrilega non est, sed non propterea tollitur, quod debeat fateri extrinsecam cooperationem cum polluentis sacrilegio. Differunt autem maximè hæc duo peccata; aliquis polluit Sacerdotem, aliquis Sacerdos pol-

luit laicum. In priore est pollutio sacrilega, ut dictum est votum intrinsecè; in posteriore, solum extrinsecè, ex cooperatione cum extrinsecò polluyente; tamen etiam hæc posterior pollutio aperienda est in confessione, certè sola, si siteremus in ipsa, quoad ea, quæ involuit intrinsecè, sed, quia nunc aliud additur extrinsecum, id est, cooperatio cum alieno sacrilegio, idè & hoc etiam aperiendum. Hoc discrimen formale inter hæc duo peccata ego sapientibus ostendere volui in d. nu. 66. hic nu. 5. & nil præterea, quod prius ostenderat Fill. & Cajet.

16. Vides tertio discrimen inter tres sententias, Llamas, Caramuelis, Tamburini (sic loquamur in tertia persona, claritatis ac distinctionis ergo) dum ij omnes expendunt, an laicus pollutus à Sacerdotis manibus, debeat fateri votum castitatis Sacerdotis polluentis? Primus absolutè negat, secundus distinguit, tertius affirmat absolutè.

Opinio Llamas.

17. Nam Llamas absolutè docet, eum, qui pollutus fuit alterius tactu, solum teneri explicare qualitatem suæ personæ, non vero qualitatem, nempe votum complicitis, qui illum tangit.

Opinio Caramuel.

18. Caramuel distinguens ait, Sacerdotem polluentem duplici modo utraque probabilia, videri possunt, potuisse

habere se posse; primò, ut dum alium tangit, admittat (ut communiter solet contingere) in se delectationem veneream, seu certè sit in periculo illam admittendi: secundò, ut in se non admittat ejusmodi delectationem, nec tali sublit periculo, id quod sanè rarissimum est, & forte metaphysicum, posset nihilominus, ait, evenire in fœmina multum effata, etiam sine illo periculo, propter experientiam, quam fortè habet suæ stupiditatis. Hac distinctione posita, docet, in priore casu pollutum laicum debere fateri votum Sacerdotis polluentis, quia pollutus, dum se illi tangendum tradit, vel permittit, cooperatur cum ipso Sacerdote, ad admittendam illam sensualem delectationem, quod est cooperari cum frangente votum castitatis. Et quia Llamas, absolutè negans, videtur hunc casum comprehendere, idèò ejus doctrina deleta merito fuit. In posteriore autem casu, pollutus ille laicus (inquit) non obligatur, Sacerdotis votum explicare, quia tunc pollutus non cooperaretur cum frangente castitatis votum: si enim, in hoc rarissimo casu, sacerdos nullam in se admittit delectationem, nec admittendi periculo se exponit, non peccat contra castitatem, quam vovit, ergo nec pollutus cooperatur cum peccante contra votum castitatis. Ad quid igitur illius votum patefacere debeat?

Opinio Tamburini.

19. Tamburinus absolutè affirmat, semper scilicet votum esse aperiendum; in priore quidem casu, ob ra-

tionem ab ipso Caramuele jam allatam: imò videant Doctores, an ex eadem ratione fiat, ut sæpissimè, ne dicam, communiter, debeat explicari, quisnam te v. g. adolescentulum polluat, fœminane, an vir? nam hoc tactu facile ij concipient affectum ad tuum concubitum, vel certè subduntur periculo concipiendi, & sic aderunt duæ malitiæ; alter enim erit affectus, & consequenter tactus sodomiticus ex intentione tui concubitus; alter erit ipsa cooperatio ad tuam pollutionem; & hæc etiam à Tamburino innuntur in illo nu. 66. hic nu. 5. dum dixit, *nisi aliud addatur.*

In posteriore item, ex eo capite erit votum explicandum, quia Sacerdos, in illo etiam rarissimo casu suæ stupiditatis, peccat contra castitatem; cum enim ipse absolutè castitatem voverit, & castitatis virtus non solum præcipiat, ut in sua persona quis non admittat sensuales motus, sed etiam, ne ex industria illas positivè, & suo eodem corpore procuret in alio, is Sacerdos votum frangit, & consequenter pollutus laicus, non quidem intrinsecè propter suam pollutionem, sed extrinsecè, propter sacrilegium polluentis, ad quod pollutus cooperatur, dando suum corpus, sacrilegus erit, & ut talem se in confessione manifestare debet. Addit tamen Tamburinus, hanc doctrinam colligi ex illo priore principio, dicto nu. 14. An vero doctrina Caramuelis possit deduci ex posteriore principio ibidem posito, se nolle sine accurata consideratione decernere.

20. Dixit Caramuel: qui vovit audire Missam, & is cui præcipitur die do-

minico eidem interesse; qui ex præcepto recitare tenetur horas, &c. si audiat Missam, recitato Officio, alium deijceret ab audiendo Sacro, vel officio recitando, peccaret quidem, sed non contra votum, vel præceptum; quia ipse jam servavit pro se: pro alio autem, nec voluit, nec vovit, nec præceptum habuit: ergo pari modo in nostro sacerdote.

21. Respondeo: me certè hæc discernere nolle, jam sæpius dixi: tamen, ut lectoris curiositati indulgeam, ajo, adesse disparitatem. Nam qui vovit Missam audire, solum audire vovit, non facere audire, nec non impedire alium volentem audire: pari modo præceptum se habet; vota enim hæc, & ejusmodi præcepta sunt de uno illo actu proprio, non verò de re ad alium pertinente. Non ita in votente totam virtutem castitatis in tota sua latitudine, quale est votum, quod fieri solet in hac materia, ex communis voventium more, qui certè, dum vovent castitatem, illud vovent, saltem sine dubio, ut suo corpore non admittant, nec eodem suo corpore positive adjuvent alium ad illicita. Interroga Religiosos omnes, id statim confirmabunt. Cum ergo ex alia parte ad eandem virtutem adæquatè sumptam pertineat, alios ab illa positive non divertere, præsertim suo positivo & immediato auxilio, idè non obscura apparet disparitas inter casum nostrum & instantiam Caramuelis.

22. Dixi autem (in castitatis voto, saltem &c.) ut abstraherem, an eodem modo se habeat voventi absolute

paupertatem, obedientiam, similesque virtutes. Neque enim, sicut aliquis, peccabo contra votum paupertatis, si, dum ego nihil prorsus usurpo, sum causa, ut tu contra tuum votum pecuniam usurpes; esto, peccem contra caritatem, inducendo te ad ad peccatum; & sic de similibus. Ego enim (ut ab his abstraherem) in castitatis voto invenio, saltem pro modo, hoc præcipuum, eam voventes, omnia ad castitatem, sive directè, sive indirectè pertinentia, saltem suo corpore non adjuvando, vovere implicite; & fortasse, dum angelicam, id est, omnimodam castitatem vovent, etiam explicite. Disparitatem hanc attulli, ceterum adhuc repeto, me velle rem accuratiore scrutina perfringere.

23. Hæc ad defensionem meam sint disputata satis: quæ sanè introspectit Reverendiss. Magister sacri Palatii, dū Romæ Opusculum illud meum per-diligenter bis, in duplici Editione ibidem data, legit, examinavit, approbavit; non approbaturus (puto) si sententiam Llamas ab Hispanica Inquisitione deletam à me doceri notavisset.

§. II.

Additio.

1. **T**riplex solet distingui pollutio: prima, quæ voluntariè fit, homine consentiente, quæque propriè vocatur mollities: secunda, nocturna, quæ accidit in somno: tertia, diurna, quæ accidit in vigilia,